

Økonomiaftale og Lov- og Cirkulæreprogrammet

Indledning

Hvert år indgår regeringen og KL en aftale om kommunernes økonomi. I denne aftales det kommende års grundlæggende forudsætninger for den kommunale økonomi, som spiller en central rolle i samfundsøkonomien.

Den 3. juni 2014 indgik regeringen og KL aftalen om kommunernes økonomi for 2015. Aftalen fastsætter rammerne for pris- og lønregulering, væksten i de kommunale udgifter og forholdene vedrørende den kommunale skatteudskrivning.

Udgangspunktet for økonomiaftalen for 2015 er aftalen for 2014. Kommunernes serviceramme løftes med 200 mio. kr. til folkeskoleområdet jf. økonomiaftalen for 2014, hvor regeringen og KL var enige om økonomien i folkeskolereformen. Nedjusterede forventninger til pris- og lønudviklingen i 2014 medfører, at serviceudgifterne i 2014 skal nedjusteres med -200 mio. kr. Endelig løftes servicerammen i 2014 med 350 mio. kr. til sundhed, hvoraf 200 mio. kr. er forudsat finansieret af effektiviseringer på befordringsområdet og beredskabsområdet.

Folketinget vedtog i juni 2012 budgetloven samt en ændring af lov om kommunal udligning og generelle tilskud til kommunerne. Lovændringerne indebærer, at en række af de sanktioner for kommunernes økonomi, der har været gældende for et år af gangen, blev permanente. Der indførtes desuden flere nye krav til den kommunale budgetlægning. Baggrunden for lovændringerne var regeringens ønske om, at udviklingen i den kommunale økonomi understøtter målene i regeringens 2020-plan og Danmarks efterlevelse af kravene i EU's stabilitets- og vækstpagt.

Den kommunale økonomi er således nu omfattet af følgende hovedkrav og sanktioner:

- Betinget bloktilskud vedr. serviceudgifterne på 3 mia. kr. Bloktilskuddet er afhængigt af overholdelse af det *aftalte* niveau for serviceudgifterne i de vedtagne *budgetter* og overholdelse af det *budgetterede* niveau for serviceudgifterne i *regnskaberne*. For 2015 er det aftalt, at overholdelsen i regnskabet vurderes i forhold til det *aftalte* niveau for serviceudgifterne.
- Kommunerne skal budgettere med overskud på den løbende drift.
- Der indføres 4-årige udgiftslofter for de kommunale serviceudgifter med virkning fra og med 2014.

Ved en overskridelse af det aftalte niveau for serviceudgifterne i de kommunale budgetter, vil det tilbageholdte bloktilskud i udgangspunktet blive fordelt kollektivt mellem alle landets kommuner efter størrelsen af deres indbyggertal. Økonomi- og indenrigsministeren har dog mulighed for at beslutte at modregne en større eller mindre del af reduktionen individuelt.

Ved en overskridelse af det budgetterede eller aftalte niveau for serviceudgifterne i regnskabet vil 60 % af modregningen i bloktilskuddet blive fordelt individuelt mellem de kommuner, der har overskredet deres budgetter, og 40 % vil blive fordelt kollektivt mellem alle landets kommuner efter størrelse af deres indbyggertal.

Der er i 2015 ikke knyttet noget betinget bloktilskud til overholdelse af den kommunale anlægsramme.

Overholdelse af økonomiaftalen – på landsplan og i Greve Kommune

I økonomiaftalen for 2015 er rammen for serviceudgifterne fastsat til 234,6 mia. kr., mens rammen for anlægsudgifterne er fastsat til 17,5 mia. kr.

De samlede kommunale serviceudgifter udgør 234,5 mia. kr. i det vedtagne budget 2015, mens de samlede kommunale anlægsudgifter udgør 17,7 mia. kr. i det vedtagne budget 2014. Summen af service- og anlægsudgifter ligger 1 mio. kr. under summen af de aftalte rammer for service- og anlægsudgifterne i økonomiaftalen.

Regeringen har meddelt, at den forventer at acceptere det budgetterede niveau for kommunernes udgifter i 2015 og at det betingede bloktilskud for 2015 derfor vurderes at kommer til udbetaling. Bloktilskuddet kan dog blive modregnet efterfølgende, hvis kommunerne ikke også overholder det aftalte niveau i regnskabet for 2015 jf. ovenfor.

For Greve Kommune svarer det samlede betingede bloktilskud til godt 25 mio. kr.

Greve Kommunes serviceudgifter i det vedtagne Budget 2015 udgør 1.913 mio. kr. Greve Kommunes beregnede andel af kommunernes samlede serviceramme i økonomiaftalen udgør 1.927 mio. kr. i 2015.

Greve Kommunes bruttoanlægsudgifter udgør 80,1 mio. kr. i det vedtagne Budget 2014. Greve Kommunes relative andel af bruttoanlægsrammen i økonomiaftalen opgjort ud fra befolkningsantallet udgør 143,0 mio. kr. i 2015.

Bloktilskuddet

Bloktilskuddet bliver i princippet fordelt efter indbyggertallet i de enkelte kommuner. I praksis er det dog kun en begrænset del af bloktilskuddet, der fordeles efter befolkningstallet. Det skyldes, at der skal tages højde for, at en væsentlig del af bloktilskuddet anvendes til finansiering af netto-udligningen i udligningssystemet, samt den særlige ordning for tilskud til ugunstigt stillede kommuner. Bloktilskuddet, der er en væsentlig finansieringskilde for kommunerne, fastsættes af Finansudvalget i Folketinget i juni måned efter afslutningen af forhandlingerne om kommunernes økonomi.

Statens bloktilskud til kommunerne for 2015 udgør godt 65 mia. kr. Greve Kommunes andel ud fra befolkningstallet udgør i 2015 ca. 0,82 procent.

Bloktilskuddet består af 3 forskellige dele:

- En "basisdel", som er fremskrivningen af bloktilskuddet fra forrige budgetår.
- En budgetgarantidel, hvor tilskuddets størrelse følger udviklingen i de såkaldte budgetgaranterede udgifter på det sociale område.
- En del, som er knyttet til ændringer af de kommunale opgaver og deres finansiering. Disse ændringer påkalder sig stor opmærksomhed i de årlige aftaleforhandlinger.

Lov- og Cirkulæreprogrammet vedrører den sidste del. Folketinget vedtager løbende nye love eller ændringer til eksisterende love, som har betydning for de kommunale opgaver. Det kan både være i form af, at kommunerne får tilført eller fjernet opgaver og i form af, at der bliver stillet nye krav til den måde, kommunerne løser opgaverne på. I forbindelse med den årlige økonomiaftale mellem Kommunernes Landsforening (KL) og regeringen opgøres de økonomiske konsekvenser for kommunerne af disse ændringer i opgaverne. Det sker med udgangspunkt i Det Udvidede Totalbalanceprincip (DUT-princippet).

DUT-princippet betyder, at kommunerne bliver kompenseret for de økonomiske konsekvenser af lovændringerne via bloktilskuddet. Det vil sige, at får kommunerne tilført flere opgaver, bliver

bloktilskuddet tilsvarende forhøjet. Omvendt, bliver kommunerne frataget opgaver, vil bloktilskuddet tilsvarende blive reduceret. Der er dermed en direkte sammenhæng mellem lovændringer og de økonomiske konsekvenser for alle kommunerne under ét.

For den enkelte kommune er der derimod ikke altid en direkte sammenhæng mellem bloktilskud og opgaver. Dels er de lokale forhold forskellige fra kommune til kommune, dels giver lovgivningen ofte kommunerne lov til selv at fastsætte serviceniveauet inden for en given ramme. Vælger kommunen et serviceniveau, der er højere end gennemsnittet, eller har kommunen flere brugere af den pågældende service end gennemsnittet, så bliver kommunens udgifter på området tilsvarende højere end gennemsnittet - og omvendt.